Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 99 JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MAY 24, 1996 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 24-го ТРАВНЯ 1996 р. Ч. 99. РІК CIII

Л. Кучма зустрівся з керівниками державних адміністрацій

Київ (Р. Р.). — У понеділок, 20-го травня, Президент України Леонід Кучма зустрівся з головами державних адміністрацій областей України.

Під час зустрічі Президент висловив незадоволення, що керівники областей відсторонилися від конституційного процесу. Л. Кучма поінформував учасників зустрічі, що більшість статтей проєкту конституції вже погоджено. При чому зазначив, що він з ряду питань „пі-шов назустріч узгоджувальній комісії, розуміючи, що в цій ситуації краще поганий мир, ніж війна". За словами Президента, неузгодженими залишилися принципові питання, однак він вірить, що „рішення буде знайдено".

Того ж дня Президент зустрівся з керівниками парляментарних груп і фракцій і висловив переконання, що „безвихідних ситуацій не буває, якщо є бажання обидвох сторін".

Президент Кучма повідомив, що уряд Росії постановив повернути Україні 450 млн. дол. як компенсацію за вивезену з України у 1991-93 роках тактичну ядерну зброю. Про це йшлося під час зустрічі Л. Кучми у Москві з російським прем'єром Віктором Чорномирдіним. Сторони домовилися, що згадана сума піде в рахунок погашення українського боргу за російську нафту і газ. В. Чорномирдін при цьому зазначив, що у відповідь на цей російський „жест доброї волі" Україна повинна в свою чергу погодитися на умови Росії щодо остаточного розв'язання проблеми Чорноморської фльоти. А саме, розташування тільки російської фльоти у Севастополі.

Українська сторона не могла на це погодитися і настоює на тому, щоб у Севастополі була і українська фльота.

Україна і Росія у 1994 році підписали спільно протокол, згідно з яким Росія зобов'язалася сплатити Україні за тактичну ядерну зброю біля 700 млн. дол., але досі цього не виконала.

ЕС підтримує незалежну Україну

Рим. — Европейська спільнота 21-го травня висловила сильну підтримку незалежності і територіяльній цілісності України, назвавши суверенітет України фундаментальним для збереження европейської безпеки, повідомив Ройтерс.

У політичній декларації 15-ох европейських держав підтримано також курс лібералізації економіки України. Европейська спільнота схвально поставилася до поступу у ділянці контролі над ядерною зброєю і до обіцянки закрити Чорнобильську АЕС до 2000 року.

Декларацію було ухвалено після того, як міністер закордонних справ Геннадій Удовенко зустрівся із міністром закордонних справ Італії Лямберто Діні і колегами з Еспанії та Ірляндії, які входять до „трійки" Европейської спільноти.

„Европейська спільнота ще раз підтверджує фундаментальну важливість незалежности України, територіяльної цілісности і суверенітету як ключових елементів европейської безпеки", — сказано в документі.

Г. Удовенко щиро подякував Европейській спільноті за підтримку суверенітету і сказав репортерам, що це є головним пунктом у декларації.

В документі також сказано, що швидке прийняття конституції ще бі-

(Закінчення на стор. 3)

Японські вчені провіщують катастрофу

Токіо. — В японській столиці оприлюднено звіт експертів державного Науково-дослідного інституту в питаннях охорони довкілля і Нагойського університету. Згідно з вислідами спеціяльного наукового дослідження, глобальне потеплення на 2.5 ступня в результаті викиду в атмосферу вуглекислого газу може привести до катастрофи величезний азійський реґіон, який тепер є світовим лідером у ділянці вирощення пшениці.

Як стверджують японські вчені, підвищення температури на 2.5 ступня може відбутися приблизно через сто років навіть за умови запровадження обмежень щодо емісії вуглекислого газу. Це неминуче приведе до зменшення виробництва пшениці в Індії на 60 відсотків, в країнах Південно-східньої Азії — на 50-60 відсотків. Дуже прикрі наслідки може мати потеплення для врожаїв кукурудзи, які в Китаї зменшаться на 40 відсотків, а також гаоляну, виробництво якого у Північній Кореї впаде відразу на 87 відсотків, а в Китаї — на 54 відсотки.

Серед районів, які постраждають, будуть і російські території в західньому Сибіру, а також Казахстан.

До певної міри може втішати прогноза, що потепління спричинить деяке підвищення врожайности рижу, який в Азії є найпопулярнішою сільсько-господарською культурою. В Китаї виробництво рижу може збільшитися на 7 відсотків, у Японії — на 3 відсотки.

РОСІЯ ПРОДОВЖУЄ ВІЙНУ В ЧЕЧНІ

Москва. — Представник генерального штабу російської армії генерал-лейтенант Андрей Іванов повідомив на пресовій конференції, що чеченський польовий командир Шаміль Басаєв готує атентат на президента Бориса Єльцина під час його поїздки в Чечню, яку заплановано на найближчі дні.

Генерал ствердив, нібито для здійснення терористичної акції створено три спеціяльні формації бойовиків, серед членів яких є також і добровільці з інших країн — з яких саме, А. Іванов не уточнив.

Тим часом у самій Чечні далі точаться жорстокі бої між окупаційними російськими військами і збройними силами чеченського національного опору. Особливо криваве протистояння вже декілька днів триває під містом Бамут, яке росіянам ніяк не вдається захопити, незважаючи на те, що вони застосовують не тільки танки і тяжкі гармати, але й бойові літаки. Російська сторона інформує, що за останні два дні у боях за Бамут вбито 120 чеченців і лише 20 росіян, чеченська сторона вважає, що число жертв серед росіян утричі більше.

Російські генерали свідомо дезінформують світову громадську думку, заявляючи, що чеченці в Бамуті „створили могутні бетонові укріплення і навіть підземні шахти", і що в місті не залишилося мирних громадян. Тому, мовляв, треба застосовувати будь-яку зброю, щоб швидше закінчити війну. Міністер оборони Росії Павел Грачов обіцяє, що виведення російських військ з Чечні почнеться 1-го червня, а закінчиться до 1-го серпня.

О. Мороз вважає, що Україна готова на інвестиції

Київ (Р. Р.). — Голова Верховної Ради України Олександер Мороз на зустрічі з представниками Міжнародної асоціяції „Рассел-20-20" сказав, що в Україні є об'єктивні причини для якнайшвидшого надходження інвестицій.

Першими в цьому пляні голова парляменту назвав „потужний потенціял у технічній, індустріяльній та інтелектуальній сферах". Крім того, дешева робоча сила. Сьогодні в Україні створено рівні умови для домашніх та чужоземних інвестицій. Незабаром Верховна Рада ухвалить шість законів, які реґулюватимуть обіг цінних паперів.

Для закордонних інвесторів, на думку О. Мороза, найсприятливішим є споживчий ринок. Крім того, ефективним може бути інвестування в енергетичну, машинобудівну, кораблебудівну і космічну галузі. А з прийняттям нової конституції Україна забезпечить стабілізацію економіки і стане „надійним партнером для чужоземних інвесторів", — вважає керівник законодавчої влади.

Президент України Леонід Кучма також зустрівся з представниками делегації Міжнародної асоціяції „Рассел-20-20" і підтвердив, що праця над проєктом конституції завершується і її кінцевий варіянт може бути у вересні. Л. Кучма зазначив, що для України краще було б мати конституцію ще до президентських виборів у Росії, але він вірить, що там знову переможе Борис Єльцин і співпраця між двома державами поглиблюватиметься.

Основною проблемою української економіки Л. Кучма вважає продовження структурної перебудови промисловости і сільського господарства. Президент наголосив, що Україна вкрай потрібні інвестиції та висловив надію, що американські підприємці вкладуть гроші в економіку України.

Охороняють журналістів

Вашінгтон. — У середу, 22-го травня, в Палаті Репрезентантів схвалено законопроєкт, який забороняtиме Сі-Ай-Ей вживати журналістів як шпигунів, щоб Сі-Ай-Ей зможе дальше своїх агентів маскувати під званням журналістів.

Законопроєкт схвалено голосами 417 до 6 і додано поправку щодо загального бюджету шпигунських дій, яка не дасть змоги розвідувальним агенціям, включно з Сі-Ай-Ей, використовувати представників американських засобів масової інформації для збирання розвідувальних матеріялів.

Згідно з проєктом, Президент зможе відкинути ці заборони, але мусить перед Конгресом вияснити свої причини такого кроку.

Хоч Сі-Ай-Ей вже понад десять років не використовувала журналістів у тому аспекті, то директор Джан Дойч минулого місяця запевнив керівників засобів масової інформації, що його агенція не має наміру ангажувати американських журналістів у ролях агентів, а агентства інформації як прикриття для праці розвідки. Однаке Дж. Дойч застеріг за собою право „справді надзвичайних" обставин.

На думку аналітиків, ці заходи зроблено з думкою захистити журналістів, які останніми роками в околицях будь-яких воєнних заворушень — Чечня, Боснія — гинули тому, що одна чи інша сторона звинувачувала їх у шпигунстві.

Вимагають звільнення Л. Косаківського

Київ (Р. Р.). — Тут у понеділок, 20-го травня, Кабінет Міністрів України розглянув висновки комісії, яка вивчала діяльність державної адміністрації Києва.

Голова комісії Іван Курас запропонував звернутися до Президента України з клопотанням про звільнення Леоніда Косаківського з посту голови столичної Міської Ради. Київській державній адміністрації доручено за 2–3 квартали підготувати заходи для усунення недоліків, виявлених комісією, а також підготувати до 1-го вересня проєкт програми соціяльно-економічного розвитку столиці.

Першому заступникові голови Київської міської державної адміністрації Миколі Ламбуцькому доручено забезпечити обговорення висновків урядової Комісії. В ході засідання М. Ламбуцький зазначив, що урядова комісія „необ'єктивно викладає факти і необ'єктивно оцінює працю міської адміністрації".

Л. Косаківського також запросили на засідання, але він не з'явився. Після цілоденних пошуків з'ясувалося, що він перебуває в лікарні.

Отож засідання Кабінету Міністрів розпочалося і закінчилося без нього. Працю столичної адміністрації визнано незадовільно. І. Курас звинуватив Л. Косаківського у зриві спільного проєкту з европейським Банком реконструкції і розвитку щодо створення оптового плодоовочевого базару, через що Київ замість 14 млн. інвестицій змушений платити кару понад один млн. дол. На засіданні вказано на багато інших порушень з боку Л. Косаківського.

Кабінет Міністрів ухвалив рішення просити Президента про звільнення Л. Косаківського.

Україна домагається припинення місії ОБСЕ

Київ. — Україна хоче припинити місію Організації з безпеки і співробітництва в Европі (ОБСЕ) як посередника у вирішенні спірних питань між Києвом і Кримом, повідомили Ройтерс і УНІАР.

Заступник міністра закордонних справ Володимир Хандогій сказав агенції Ройтерс, що ОБСЕ виконала своє завдання в Україні і в найближчому майбутньому, коли постане питання про продовження мандату ОБСЕ, Україна домагатиметься його скасування. Ситуація в Криму стабілізувалася, сказав він, і сам факт існування місії ОБСЕ в Україні означає, що ситуація нестабільна. За його словами, це просто неправда.

ОБСЕ відігравала ролю посередника від 1994 року, коли загострилися відносини між Києвом і Кримом, який домагався тісніших зв'язків з Росією.

Завдяки ОБСЕ організовано три конференції між київськими і кримськими урядовцями. Представники ОБСЕ також рекомендували, щоб Крим залишився автономією, але у складі України.

Організація загострила увагу також на проблемах кримських татар і представників інших меншин, депортованих 1944 року з півострова за звинуваченням у співпраці з нацистами.

„Зірниця" отримала першу нагороду

Київ (Р. Р.). — Сюди повернувся з Бельгії український дитячий хор „Зірниця", створений у Палаці Творчости Дітей Залізничного району Києва.

У Бельгії хор взяв участь у 44-му европейському фестивалі хорової музики. На цей фестиваль прибули 112 хорів із 22-ох країн Европи. В групі „А", де виступили діти до 14 років, Україну представляв хор „Зірниця". В цій групі змагання відбулися між 31 колективом, а перше місце здобув український хор „Зірниця".

„Зірниця" виконала такі твори: „Веселий поїзд" Олександра Яковчука, „Дас іст дер Таг" Мандельсона, „Попутна" Михайла Глінки, українську народну пісню „Тихо над річкою" і обов'язковий твір бельгійського композитора Фльора ван ден Боше „Незвичайна осінь".

Хор „Зірниця" вже тричі взяв участь у подібних европейських фестивалях, що проходили в Бельгії, зокрема у 1990, 1994 і цього року. Різниця тільки в тому, що у 1996 році хор отримав диплом і першу нагороду. А перед цим були перемоги у Братиславі, де вони виграли Гран-прі „Золотий вінок" за 1985 та 1989 роки, головну нагороду в Мадярщині за 1992 рік і у Франції за 1991 та 1995 роки.

Урядова делегація України в Атланту не поїде

Київ (Р. Р.). — У середу, 23-го травня, заступник голови президентської Адміністрації Володимир Литвин повідомив, що „офіційна делегація України в Атланту не поїде".

За його словами, XXVI Олімпійські Ігри це велика подія, але Президент Л. Кучма сказав, що Україна має великі труднощі з фінансуванням участи в Олімпіяді української збірної. Спортовці вже готові до змагання, але фінансів для їх участи в Олімпіяді знайдено тільки 20 відсотків від необхідної суми. Немає змоги фінансувати передачі олімпійських змагань на українському телебаченні.

Уряд інтенсивно вишукує гроші для цієї мети. Необхідно погасити борги перед спортовцями, щоб забезпечити їм гідний виступ в Атланті.

В Україні

СЛІДСТВО ЗАКІНЧУЄТЬСЯ

КИЇВ. — Розслідування за фактом нецільового використання кредиту асоціяцією „Земля і люди" закінчується. Про це повідомив генеральний прокурор Григорій Ворсінов. Щоправда, він не відповів на питання, чи справа передана до суду. Питання виникло тому, що поширилися чутки, ніби справа буде незабаром закрита.

ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ Є. ГУЦАЛА ВІДЗНАЧАТИМУТЬ НА ДЕРЖАВНОМУ РІВНІ

КИЇВ. — Кабінет Міністрів своєю постановою підтримав пропозицію інтелігенції України про відзначення 60-ліття від дня народження видатного українського письменника Євгена Гуцала, що минає 14-го січня наступного року. Для проведення заходів, пов'язаних з цим ювілеєм, утворено організаційний комітет на чолі з Миколою Жулинським.

ЛІБЕРАЛЬНА МОЛОДЬ ОБ'ЄДНУЄТЬСЯ

КИЇВ. — На Форумі ліберальної молоді України, що відбувся 18-го травня, створено Ліберальне Молодеже Об'єднання (ЛІМО), повідомила УНІАР. 206 делеґатів з усіх реґіонів України прийняли за основу проєкт статуту новоствореної організації. Метою молодих лібералів є „залучення молоді до участи у громадському житті; сприяння перетворенням у нашому суспільстві, поглибленню демократії, розвитку ринкової економіки, пропаганда та поширенній ліберальних ідей і ліберального світогляду серед молоді". На форумі виступили голова Донецької Державної Адміністрації і депутат Володимир Щербань і колишній Президент Леонід Кравчук. Обрана координаційна рада має підготувати Перший з'їзд ЛІМО.

МИРОТВОРЧА МІСІЯ

КИЇВ. — Президент України Леонід Кучма висловив готовість запросити на переговори до Києва усіх зацікавлених у припиненні конфлікту в Нагірному Карабасі. Україні вже доводилося виступити посередником у вирішенні конфлікту в Молдові, а тепер вона готова відіграти миротворчу місію в Нагірному Карабасі, сказав Л. Кучма під час виступу в Національних зборах Вірменії.

В КИЄВІ БУДЕ БІЛЬШЕ КАВУНІВ

ХЕРСОН. — Кияни тепер зможуть споживати більше кавунів та різних дефіцитних овочів завдяки підписаній 14-го травня угоді між Херсонською обласною і Київською міською радами. У рамках угоди про розвиток багатосторонніх зв'язків херсонські підприємці будуть постачати київським крамницям сільсько-господарську продукцію. 5-6 років тому кияни споживали понад 40,000 тонн кавунів, а минулого року їх кількість ледве перевищувала 10,000 тонн, сказав представник київської державної адміністрації Іван Кучерявий. За його словами, абрикосів, слив і черешень кияни в державних крамницях взагалі не бачать.

ПРИРІСТ МОЖЛИВИЙ

КИЇВ. — Приріст виробництва в Україні буде можливим у 1997 році, а в Росії уже в нинішньому. Про це сказано в звіті Світового банку п. з. „Глобальні економічні перспективи і країни, що розвиваються". Документ прогнозує створення сприятливого середовища для перехідних економік, відкритих для міжнародної торгівлі і закордонних інвестицій.

„ЗАЛІЗНА ВОДА"

РІВНЕНЩИНА. — У Володимирецькому районі Рівненської области мешканці вживають воду, насичену залізом у 19 разів більше за норму. На думку фахівців, „залізну воду" знайдено переважно в Поліському районі, але станцій для її очищення немає. У криницях знайдено багато нітратів, які перевищують норму у 29 разів, а фосфати — у шість разів. У деяких сільських криницях виявлено масу бактерій. Зокрема кишечних паличок у 70 разів більше припустимої норми.

В АМЕРИЦІ

НА ПОЧАТКУ БІЖУЧОГО РОКУ губернатори країни з великим шумом повідомили, що вони знайшли компроміс-розв'язку для поліпшення медичної програми Медікейд і програми допомоги потребуючим, яка була схвалена губернаторами з обидвох партій. Одначе і цей благодійний почин не увінчався успіхом, бо всього 15 тижнів опісля демократи зробили перший зворотний крок, заявляючи, що республіканці під прикриттям Крайової асоціяції губернаторів використали той компроміс для своїх партійних цілей. Губернатори демократи — Баб Міллер з Невади, Рой Ромер з Кольорадо і Говард Дін з Вермонту звинуватили республіканців, що вони включили запропоновані зміни до законопроєкту з думкою, щоб Президент наклав вето.

У ВІВТОРОК, 21-ГО ТРАВНЯ, члени Палати Репрезентантів спонукані голосними нарікканнями громадськости з приводу значного подорожчання бензини, голосами 301 до 108 вирішили скасувати існуючий 4.3 центовий податок на галон бензини. Існує загальне сподівання, що Сенат підтримає це рішення Палати Репрезентантів. Президент Билл Клінтон вже раніше сказав, що коли цей законопроєкт прийде до нього, то він його підпише.

У СВІТІ

ПАТРІЯРХ КОНСТАНТИНОПОЛЯ Вартоломій І вважає, що нема канонічних перешкод для того, аби висвячувати жінок на дияконів Православної Церкви. Навпаки, у такий спосіб буде відроджено традицію стародавньої Християнської Церкви. Такі міркування первоієрарх Православної Церкви висловив під час пресової конференції у Женеві. Як відомо, декілька років тому рішення про висвячення жінок прийняла Англіканська Церква, і це викликало немалу хвилю неґативної реакції в релігійному світі.

СПЕЦІЯЛІСТИ з японського Центру обчислювальних і фізичних досліджень при Університеті Цукуба повідомили про створення комп'ютера найшвидшої у світі дії. Він здатний здійснювати 300 блн. операцій протягом однієї секунди. Неймовірної дотепер швидкости вдалося досягнути шляхом об'єднання майже тисячі сучасних мікропроцесорів. Новий комп'ютер вміє симулювати фізичні явища, які неможливо відтворити у лябораторних умовах. Його творці запевняють, що він відтворить навіть процес виникнення Всесвіту. Вина-хідники з Університету Цукуба сподіваються, що ще до осені цього року подвоять потужність свого комп'ютера.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446
(914) 626-5641, Fax (914) 626-0180, e-mail: unaestat@travel.ios.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00.

Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Знову переслідують дисидентку

В Росії знову переслідують лідера Демократичного союзу Валерію Новодворську. Минулого року „Свобода" в одній зі своїх редакційних писала про цю безкомпромісову дисидентку. Вона, як ніхто більше з російської політичної еліти, рішуче виступає проти всіх спроб, правих і лівих, відновлення російської імперії, обстоює право сусідніх народів на суверенне державне існування. Зокрема вона без вагань стала на бік самостійної України і у своїх яскравих, сповнених поваги до нашого національного „я" публікаціях дуже підтримує українців на дусі.

На цей раз, декілька тижнів тому, прокуратура Північно-західньої округи Москви порушила знову кримінальну справу проти В. Новодворської за „систематичну пропаганду ідеї меншвартости російської нації".

Головною підставою для звинувачення стало інтерв'ю Валерії для естонської телевізії, в якому вона висловилася, що „маніякально-депресивна психоза є невід'ємною властивістю російського характеру". У спеціяльній постанові прокуратури підкреслюється, що В. Новодворська, „спираючись на тенденційно підібрані факти та інсинуації, формувала неґативне наставлення до громадян російської нації".

Певна річ, в Росії завжди було легше потрапити за тюремні ґрати, ніж переконати черговий режим, що він є безглуздий. Тим часом придивімося до фактів, на які Валерія звертає увагу світу. Чи справді вони „тенденційно підібрані"? Ось уривочок з листівки вічної російської дисидентки: „На багатостраждальну чеченську землю знову прийшла смерть, як на мадярську — в 1956 році, на чехо-словацьку — в 1968 році, на афганську — в 1979 році, на литовську — в 1991 році, як скрізь, куди ступав комуністичний чобіт... Підштовхувані своїми злочинними командирами на підлу і чорну справу, гинуть на цій брудній війні, відбираючи чужу свободу, готуючи швидкий кінець своїй власній, російські вояки...Створюється расистська, поліційна держава... Ми закликаємо національні автономії на знак протесту виходити зі складу Російської Федерації!". Де ж тут неправда?

Ще одна листівка: „Якщо хочете пімститися за полеглих друзів, мстіться не чеченцям. То не вони вбили їх. Ваших друзів убили Єльцин і Грачов! ... Ми не закликаємо вас здійснити військовий переворот — ми закликаємо унеможливити його. Ми не закликаємо запровадити диктатуру — ми закликаємо перегородити їй шлях. Допоможіть президентові написати заяву про резиґнацію і сісти на лаву підсудних...". І хіба ж не лави підсудних заслуговують московські імперіялісти, які, ледве витягнувши ноги з одного кривавого болота, вже загрузли в іншому? Згідно зі свідченнями західніх експертів, Росія в Чечні втрачає вбитими не менше, ніж в Афганістані. Щоб не було перерви в агресіях, Москві потрібне нове гарматне м'ясиво. Економічним шантажем, політичним тиском, традиційними підступами Москва прагне повернути собі ті 150 мільйонів підданих, що відійшли від неї у 1991 році. В. Новодворська відверто говорить про це, тому її переслідують.

Всупереч усім несприятливим російським обставинам, ця велика росіянка вірить, що земля обертається довкола сонця, і що ніяким „вождям" ніколи не вдасться скасувати закони природи, закони людської духовости. „Росія безплідна після сімдесятирічної каторги в СССР, надірвавшись від численних турксибів, біломор-каналів, маґніток, „Союзів-1", афганістанів, колективізацій, а перестройка — жертва аборту, явище не з посібника з акушерства, а з підручника патологічної ґінекології. Росія, мовби після атомової зими, породила страшних пастирів влади: вкрадливого і злого Ґорбачова, підступного і жорстокого Єльцина, зловісного Коржакова, дволичного Козирєва, ... фальшивий парлямент, безкровну гласніть, недоношені партії, мертвонароджений народ, радіоактивний парлямент, що засіяв нашу суспільну пустелю тернами жириновських і кукілями зюґанових... Все ж вона обертається!.. Природа давно зробила свій вибір не на користь соціялізму, і цей вибір, на відміну від виборів 1995 і 1996 років, програємо не ми",— пише В. Новодворська у знаменитій статті під назвою „А все таки вона обертається!"

Петро Грицак

УПА В ОЧАХ СВОЇХ НЕДАВНІХ ВОРОГІВ

II

Після закінчення Другої світової війни німці воліли відносно українства й української проблеми бути дуже обережними й займали назагал поставу систематичного іґнорування всього українського, подібно як тоді це робили колишні західні альянти. Тому вищеподані інформації про УПА є для українців сьогодні особливо великої ваги, бо показують цілому світові контрибуцію українців під час Другої світової війни до програної німців на сході Европи, може навіть більше як те, що потрапили осягнути деякі наші сусіди, що так багато говорять усім, що згідні слухати, про свої протинімецькі подвиги.

В кожному разі поляки, з різних причин, потрапили виступити проти німців на більшу скалю (на рівні дивізії й вище), аж 1-го серпня 1944 року, під час варшавського повстання. Частково це повстання мало мати місце, щоб таки показати перед західніми альянтами свою більш активну контрибуцію до війни з Німеччиною, у зв'язку з великою допомогою, яку вони (поляки) до цього часу отримали, головно від Англії. В той же час большевики вперто твердили, що поляки, замість виступати проти німців у такій драстичній формі, яке це робила совєтська партизанка (й до чого їх большевицьке радіо намовляло), воліли займати радше очікуюче становище. Врешті, як поляки активно таки виступили, большевики їм відмовили допомогу й воліли проголосити ту цілу справу як наслідок усяких потягнень польського лондонського уряду, що було властиво недалеким від правди. Для українців справа варшавського повстання є особливо важною, бо в польській літературі на ту тему багато авторів чомусь любить називати власовців та бойовиків РОНА Камінського як „українців", що ніби брали участь у придушенні повстання, цілком безпідставно.

Вищезгадана праця підкреслює чисто російський характер РОА Власова та РОНА М. Камінського, який сам був навіть польського походження та мав ім'я „Мєчислав". Це говорять навіть вищеподані скорочення „Россійская Освободітєльная Армія" та „Россійская Освободітєльная Національная Армія", що повинно всім здоровоподумаючим людям остаточно доказати, що це не були жодні українські з'єднання. Але сталося! Ідея, що українці придушували варшавське повстання, ввійшла, здається, вже до польського фолкльору, будучи правдоподібно вислідом „шептаної пропаґанди" чи, може, „побожних бажань" у певних польських колах, переконаних, що Червона Армія йде полякам на поміч, тому „власовці" й тим подібні з'єднання мусять бути українцями. Тому ще й сьогодні, коли йдеться про УПА, деякі польські автори переконані, що це була організація інспірована, зорганізована й озброєна німцями. Тому в Польщі сьогодні не є популярним говорити про неґарні речі, які робили під час війни німці, але багато говориться й пишеться про „злочини УПА" проти польського народу.

Тут варто пригадати, що у Варшаві, великому місті, також проживала певна кількість українців. Їх під час повстання поляки майже поголовно знищили через переконання про їх ідентифікацію із „власовцями".

Д-р Леся Байдан

Квітучий Київ 1986 року

Старі люди казали, що ще ніколи київські каштани не цвіли так буйно, як навесні 1986 року. Вся Україна стояла залита білим цвітом вишневих та яблуневих садів, але ніхто не бачив тої пишної краси. Чорнобиль затьмарив усе. Людей гнітив страх. Насамперед від відсутности інформації. Горезвісний страж добробуту народу міністер охорони здоров'я України Романенко красномовно розповідав на радіо і телевізії про шкоду так званої радіофобії, якій абсолютно безпідставно піддалося населення. Звичайно, дуже хотілося йому вірити і заперечувати, що щось апокаліптично жахливе і незворотне сталося на квітучій землі України.

Але вірити було неможливо, бо вже на другий день після катастрофи в фешенебельному центрі Києва на Печерську урядові чорні лімузини „Волги" поспішно вивозили зі столиці дітей та дружин і відповідальних партійних працівників. Діти „простих смертних" були зобов'язані прославляти комуністичну партію на першотравневій демонстрації в радіяційно забрудненому Києві і наражатися на небезпеку ураження щитовидної залози радіоактивним йодом. На превеликий жаль, день демонстрації був вітряний і напрям вітру був з Чорнобиля в напрямку Києва, отож радіоактивна пилюка щедро запорошувала беззахисних дітей, які маршували Хрещатиком у відкритих літніх формах. Совєтська тоталітарна система ще раз показала своє звіряче обличчя.

Навіть після офіційної об'яви про чорнобильську катастрофу Горбачовим (через тиждень після неї) конкретної інформації про радіяційну ситуацію на подавано. Серед населення почали поширюватися саморобні інструменти Ґайґера, які давали принаймні загальне уявлення про розміщення радіонуклідів на поверхні ґрунту, на вулицях міста, в квартирах. Стало ясно, що радіяція поширилася нерівномірно, що існують „гарячі плями", де її рівень може на кілька порядків перевершувати фон. Інструменти були заборонені, як пояснювали власті, щоб припинити паніку, але люди потайки вживали їх, щоб зберегтися від небезпеки.

Головна проблема була з водою та їжею. Київ живиться водою з Десни, яка була теж забруднена, хоча значно менше, ніж Дніпро. Люди старалися уникати води з водопроводів. Намагалися пити воду з пляшок, а хто мав змогу, той привозив воду з глибоких артезіянських джерел. Їжу намагалися приготувати тільки з консервованих продуктів. Особлива проблема була з молочним харчуванням дітей. Природно, що молоко було найбільш забрудненим продуктом, оскільки корови, як і до катастрофи, паслися на лугах. Навіть офіційні представники визнавали, що треба вживати сухе та консервоване молоко. Щоб заспокоїти населення, санітарні стандарти щодо рівня радіонуклідів в м'ясі, молочних продуктах були підвищені від 10 до 100 разів, залежно від зони. Люди намагалися вивезти дітей за всяку ціну, станції були переповнені, офіційна евакуація дітей з Києва почалася аж через місяць після катастрофи.

Порох теж був великою проблемою. Поливальні машини мили вулиці Києва вдень і вночі. Будинки стояли щільно закриті і господарки протирали меблі та підлогу багато разів на день. Але це не завжди допомагало. Коли радіяційна ситуація на станції погіршувалась, жителі Києва дізнавалися про це по болю в горлі та характерному металевому присмаку в роті. Особливо небезпечними були дощі і на той час місто буквально вимирало. Якщо хтось потрапляв під дощ, то одежу та взуття приходилося просто вики-

(Закінчення на стор. 3)

Володимир Сушко

УКРАЇНСЬКИЙ ЕТНОС

II

У противагу тим різним мітам та брехням, В. Крисаченко висуває етнологічний підхід до вивчення історії даного народу чи, як він його окреслює, „етносу". Він доказує, що безперервність розвитку етносу є залежна від двох аспектів: його взаємопов'язання з природою ляндшафтно-екологічних земель, на яких він формувався (чи не формувався) від найдавніших часів, і характеру людського населення цих земель, себто його антропологічних, етнічних, мовних, культурних та інших ознак.

Коли йдеться про український етнос, то він подає ряд даних, які свідчать про існування безперервної гармонії від найдавніших часів між вищезгаданими аспектами на землях сучасної України. В межах газетної інформації наведімо деякі з тих даних із його 10-сторінкової статті в журналі „Ойкумена".

З ляндшафтного погляду, пише він, на місці нинішньої України домінуючими екосистемами були лісостепові та степові. Навіть в часі останнього зледеніння, яке відбувалося десь 25-10 тисяч років тому, район середньої Наддніпрянщини належав до лісостепової зони, що включала масиви деревних рослин-лісів, розріджених на сухіших теренах масивами, трав'янистих рослин степу. Рештки такої рослинности лісостепової зони збереглись до цього часу, що свідчить про те, що останні 10-15 тисяч років клімат України був навдивовижу подібний до сучасного. В тій лісостеповій зоні формувався, розвивався і реалізовувався український нарід.

Тут знову додам від себе, що те саме твердить ряд українських і неукраїнських об'єктивних істориків, між ними такі як неперевершений Михайло Грушевський чи Микола Чубатий.

Коли ходить про населення древніх українських земель, В. Крисаченко переконаний, що ще принаймні 7-8 тисяч років тому це населення мало виразні етнічні, антропологічні, духовні, культурні та інші риси сучасного українського народу, що свідчить про неперервність етнічного процесу наших прапредків. Уже в добу сурсько-дніпровської культури (а це принаймні 7,000 років тому) на території України розвивалося землеробство й скотарство, а в ранньотрипільську добу (4000-3600 років до Христа) селяни вже використовували для обробки поля не лише мотику, але й, як довів український археолог С. Бибиков, дерев'яного плуга, якого тягнули воли. Вони вже тоді вирощували пшеницю, овес, жито, ячмінь, горох та інші рослини. Без слів перебільшення, В. Крисаченко бачить у цьому той самий устрій життя українського села, який зберігся аж до XX століття.

В. Крисаченко наводить ряд інших даних. З них варто згадати хоч ще один, що наші предки в середні віки мали своє літочислення. Він цитує Літописця, який нотував: „У рік 6473. Рушив Святослав на хозар" і т. д. Що ж означали ці таємничі шість із лишком тисячоліть? — запитує Крисаченко і відповідає: „Очевидно, лиш одне — міцну історичну пам'ять народу, яка саме на такий час відносила глибини свого буття!" Він додає, що недавно наші публіцисти С. Хитрук, С. Плачинда та інші нагадали, що в 1992 році, коли він писав ту статтю, на нашому праукраїнському календарі стояла цифра 7500 років, і підкреслює, що літочислення наших предків — це одна з найдревніших систем числення часу.

Псевдонаукові протиукраїнські твердження академіка П. Толочка, що „українців не можна вважати корінним народом", не приносять ніякої чести Національній Академії Наук України, яку він очолює на шкоду їй як її віцепрезидент.

Євген Федоренко

70-ЛІТТЯ ВБИВСТВА СИМОНА ПЕТЛЮРИ

IV

Симон Петлюра — це великий державний діяч, непохитний державник-самостійник, який стояв за необмежені суверенні права української держави. Генерал В. Сінклер у своїх спогадах „Пам'яті С. Петлюри" пише: „...він був великий український патріот, такий, яких кожна нація виховує лише одиницями, фанатик щодо самостійности України. Хто хоч один раз бачив непохитну його твердість у цьому питанні, а це спричинилося до того, що ідея самостійности УНР органічно зв'язалася з іменем Петлюри".

Симон Петлюра дуже добре орієнтувався в міжнародній політиці і був блискучим дипломатом. Проф. О. Шульгин у своїх спогадах так характеризує С. Петлюру в цій ділянці: „... чи не найбільше виріс він саме як керівник закордонної політики, як діяч европейського, міжнародного маштабу... Симон Петлюра мав надзвичайні якості дипломата: тонкий діялектик, лагідний, привітний, він просто зачаровував кожного чужинця, з яким йому доводилося зустрічатися".

Симон Петлюра був реальним соборником: він уважав, що національно-державна політика і боротьба повинна провадитися спільним, об'єднаним зисиллям під проводом єдиного державного центру і єдиного військового командування для виборення української державности — спочатку принаймні біля Дніпра і Чорного моря, від чого залежатиме доля всіх українських земель. Якби українська держава зформувалася і вдержалася біля Дніпра і Чорного моря, тоді до неї приєднались би всі інші частини української етнографічної території. Отже, гасло С. Петлюри — через Київ до Львова і т. д. — це гасло було і є завжди актуальним.

С. Петлюра був переконаним демократом, тобто сторонником такого політичного устрою в державі, коли владою керує цілий народ через своїх вільно обраних представників, „делеґатів народу". В такій державі кожний громадянин має право вільно висловлювати свою думку про політику уряду та його діяльність, право зміняти уряд вільним рішенням більшости. С. Петлюра вважав, що борючись за таку українську державу, людина матиме відкритий шлях до розвитку своїх сил і здібностей у всіх ділянках національного, політичного, культурного і соціяльно-економічного життя. Тому на засадах народоправства за національно-державне й соціяльне визволення — це гасло С. Петлюри було для українців незмінним і зобов'язуючим.

С. Петлюра був прихильником активної збройної й революційної боротьби з ворогом, бо „Єдиною боротьбою, упертою і безкомпромісовою, ми показали світові, що Україна є, що її народ живе і бореться за своє право, за свою свободу і державну незалежність". А в своєму заповіті С. Петлюра заявив: „Українські мечі перекуються на рала тільки тоді, коли гасло Незалежна Держава Українська — перетвориться в дійсність і забезпечить отому ралові можливість зужиткувати рідну плодючу землю з її незчисленними багатствами... для устаткування й зміцнення власного державного добра і збагачення рідного народу". Тому „...не забуваймо про меч; учімося міцніше тримати його в руках..."

С. Петлюра закликав до всенаціонального об'єднання, до загальної співпраці для добра українського народу і держави. В ім'я національно-державної справи, в ім'я загального добра. С. Петлюра виступив з партії, заявляючи, що „в даний момент, коли всі творчі сили нашого краю повинні взяти участь в державній праці, не вважаю для себе можливим ухилитись од виконання своїх обов'язків, як сина свого народу, перед Батьківщиною, і буду, доки це можливо, стояти й працювати при державній праці".

Ми ще й сьогодні не об'єднані й розсварені, ми й досі не навчились з минулих невдач та помилок, не усвідомили собі, що „Справа здобуття Української Держави — це справа цілої нації української, а не якоїсь кляси її чи партії..." „Отже пріоритет державности над партійністю, загальнонаціональних інтересів над клясовими та груповими, партійними мусимо ми на еміґрації зрозуміти і відчути як категоричний імператив, як одну з головних умов нашого державного будівництва... Наша сила в єдності, а запорука успіху наших змагань у державній слухняності".

С. Петлюра уважав за конечне утримувати законний і леґітимний державний центр УНР, як дуже важливий фактор у дальшій боротьбі за визволення. Симон Петлюра пише про цей важливий чинник у нашій боротьбі так: „Належимо до нації, що ще тільки виборює з тяжкими жертвами і серед надзвичайно несприятливих обставин міжнародього характеру власну для себе державу. Через те може не досить цінимо ті придбання, що здобули з обсягу дійсних атрибутів державности і що становлять собою дійсні ознаки, інтеґрально складові елементи поняття державности. Не маючи сьогодні території, що її окуповано ворожим урядом і її військом, ми до цього часу зберегли і свій власний уряд з верховною владою, і своє військо... Це факт настільки великої ваги для дальшого поступу нашої справи в напрямку здобуття признання нашої суверенности чужоземцями, що того іґнорувати або недоцінювати може тільки політичний анальфабет".

Симон Петлюра довів це власним прикладом, залишаючись аж до смерти своєї на чолі Уряду УНР. В 1926 році Президент України сказав: „Біля гасла — Українська Народня Республіка — Українська Незалежна Держава — об'єдналися всі справді активні сили нації в її бототьбі за незалежність". Ці слова є імперативом українців і сьогодні.

Сімдесят років тому Симон Петлюра, вірний син свого народу, твердо й з непохитною вірою заявив, що 1917–20 роки відродили „українську націю, яка й надалі активно боротиметься за свої права, за право самостійно й ні від кого незалежно порядкувати на своїй землі".

Ніхто протягом багатьох років не міг і не зможе відібрати прав українського народу на своє самостійне ні від кого незалежне життя. Цією непохитною силою, яка спроможна захистити й відстояти інтереси й субстанцію, є сам народ, його власна сила, його власна воля, його непохитна віра жити своїм національно-державним життям.

Місце, де було вбито С. Петлюру (х) на вул. Расіна.

Лекції англійської мови

ПРОСТО ПРО СКЛАДНЕ

„Свобода", найстарший український щоденник, уже 103 роки є цінним джерелом інформації та об'єднання українців по цілому світі. Вирізняє нашу газету ще один важливий фактор — від початків існування вона ставить собі за мету бути максимально корисною для читачів, що включає і постачання їм знань у різних ділянках.

Одною із найбільших проблем еміграції є вивчення мови — при чому не тільки мови країни, куди еміґрується, але й мови, якою можна порозумітися в різних країнах світу. Такою „універсальною" мовою є мова англійська.

*У зв'язку із гострою потребою новоприбулих іміґрантів вивчати англійську мову відкриваємо нову рубрику — **„Просто про складне"**. Матеріяли в обсязі однієї лекції друкуватимуться у щоденнику щодругий тиждень. Надіємось, що наше нововведення стане потрібним не тільки тим, хто еміґрував до англомовних країн, але й допоможе багатьом українцям різних континентів спілкува-тися зі світом у широкому маштабі, і тим самим сприятиме їх виходові у світ на високому рівні.*

Зайняття перше

ЗМІННІ ЧАСТИНИ МОВИ

Дозвольте запропонувати вам перекласти заплутану фразу:

First bottle the milk.

Єдина підказка: це не просто кілька слів, а закінчене речення.

Заінтриґувавши вас, я почну будувати ланцюг міркувань, який приведе вас до правильної відповіді.

Граматика починається для нас із розподілу всіх слів на частини мови.

Хоча ми мовчки припускаємо, що частини мови є рівноправними, все ж деякі з них —„більш рівні", ніж інші.

Необхідно відрізняти три основні частини мови, вам також придадуться їх скорочені позначення:

(n) noun — іменник;
(a) adjective — прикметник;
(v) verb — дієслово.

У кожної частини мови є свої „правила поведінки", тобто своя граматика. Але ціла заковика полягає в тому, що в українській і англійській мовах одні і ті ж частини мови поводять себе по-різному, постійно загадуючи нам загадки.

У кожній мові слова живуть родинами, які складаються із різних частин мови: хвороба (іменник), хворобливий (прикметник), хворіти (дієслово). Якщо уявити собі, що споріднені слова — це кімнати в одному помешканні, то суфікси і префікси — ті двері, які їх поєднують, вони „провадять із однієї частини мови в іншу".

До логіки в мові додається ще й гра випадку.

Якою частиною мови є слово „хвора"? Є дві відповіді:
Він — дуже хвора людина (прикметник).
В лікарню поступила нова хвора (іменник).

Таке явище — перехід однієї частини мови в другу без зміни форми — називається конверсією, в українській мові воно зустрічається нечасто, а в англійській — на кожному кроці.

Загально говорячи, для споріднених слів існує три способи переходу із однієї частини мови в іншу (при цьому в англійській мові всі вони активно використовуються):

1) без зміни форми (конверсія):
(v) drink — пити;
(n) drink — пиття, напій.

2) за допомогою суфіксу:
(a) real — справжній;
(n) reality — дійсність.

3) Як вдасться:
(v) eat — їсти
(n) food — їда, харчі.

Найбільш незвичайний для нас — це перший спосіб, конверсія. Засвоїти його — необхідне завдання початкового етапу навчання, так як він є дуже характерним для англійської мови. При цьому деякі слова не міняють „широти значення" (це простіше):

(n), (v) work, love, play;
другі тільки частинно зберігають своє значення:
(n) head — голова;
(v) head — очолювати.
(n) hand — рука;
(v) hand — вручати, передавати;

(n) face — обличчя;
(v) face — дивитися в обличчя; бути зверненим в сторону чогось;

Let us face the truth — Подивімося в обличчя правді;
The house faces the river — Будинок звернений фронтом до ріки;

(n) father — батько;
(v) father — по-батьківськи піклуватися;

(a) cold — холодний;
(n) cold — перестуда.

Як бачите, у кожного слова є свої особливості, але є також і одна загальна, дивна для нас закономірність: кожний іменник, вставши перед другим іменником, стає його визначенням, тобто бере на себе ролю прикметника.

a stone heart — кам'яне серце;
a shoe store — взуттєвий магазин;
a pocket book — книжка кишенькового формату.

Вирішальною при цьому стає черга слів, бо попередній іменник завжди визначає наступного.

a coffee table — журнальний столик;
table tennis — настільний теніс;
a paper wall — паперова стіна;
wall paper — шпалери (себто настінний папір).

(До речі, зверніть увагу на те, що часом артикль стає непотрібним, але це — тема іншого зайняття).

Зовсім незвичайним для нас є те, що підряд можуть стояти і три іменники, і чотири, і навіть п'ять, і при цьому кожний із них визначає наступне слово.

toy house furniture — меблі для забавкового будиночка;
a front page story — матеріял на першій сторінці (газети);
a blood sugar level — рівень цукру в крові;
Boston university football team — футбольна дружина Бостонського університету;
life insurance premium increase scandal — скандал у зв'язку із підвищенням вкладки за життєве забезпечення.

Тепер подивимося загально на те, як частини мови можуть підміняти одна другу. Пам'ятаєте, ми бачили, як дієслово із легкістю дублює іменник і прикметник. Тепер виясняється, що іменник може виконувати працю прикметника. Це повертає нас до думки про „нерівноправність" частин мови. Адже взаємозамінювання іде тільки в одну сторону, від важливіших до менш важливих.

Дієслово є фундаментом англійської фрази. І так само, як не буває будинку без фундаменту, не буває англійського речення без дієслова (в українській мові це не так).

Повертаємося до нашої початкової фрази. Якщо ви не дали собі ради із її перекладом, це значить, що ви не побачили у ній дієслова і не приділили тому уваги. Слово **milk** в ній має артикль і, отже, є іменником. До речі, чи могло б воно бути дієсловом? З легкістю: **Milk the cow** — Подоїть корову.

Тут на вас чекала ще одна складність. Слово **first**, крім привичного значення „перший", має ще один переклад — „спочатку". Ось прислів'я, яке наочно це показує: **First things first** — спочатку про головне.

І так, ми підійшли до відповіді: **First bottle the milk** — Спочатку розіллийте молоко по фляшках. І щоб переконатися, що ви засвоїли один із основоположних принципів англійської граматики, ще один хитрий приклад: **Mothers father children** — Матері піклуються дітьми.

Віталій Левенталь — знаний автор багатьох підручників англійської мови, найвідоміший з яких — „Просто про складне" (1992) — перевидавався і вийшов тиражем 700,000 екземплярів.

Автор застерігає за собою усі права.
Відповідальна за рубрику — Г. Колесса.

ЕС підтримує...

(Закінчення зі стор. 1)

льше узаконить прагнення України відігравати повноправну ролю в Европі. Спільнота висловилася за те, щоб продовжити мандат Організації безпеки і співробітництва в Европі (ОБСЕ) в Україні.

Як відомо, замісник закордонних справ Володимир Хандогій заявив 20-го травня, що Україна домагатиметься припинення місії ОБСЕ, оскільки ситуація в Криму стабілізувалася. ОБСЕ працює в Україні від 1994 року і виконує посередницьку ролю між Києвом і Симферополем.

Стратегічною ціллю України, за словами Президента України Леоніда Кучми, є її повноправне членство в Европейській спільноті. Він вже домагався від країн-членів цього об'єднання ратифікувати угоду про партнерство з Україною, укладену 1994 року, за якою має бути створено в 1998 році вільну економічну зону.

В декларації сказано, що виконання цієї угоди вимагає від України далекосяжних зусиль щодо прийняття економічного і адміністративного законодавства та зміцнення лібералізації і приватизації, щоб захотити чужоземні інвестиції.

Европейська спільнота пообіцяла, що вона продовжуватиме допомагати Україні рухатися до ринкової економіки, а також підтримуватиме її зусилля щодо вступу до Організації світової торгівлі.

Л. Діні сказав, що Екзекутивна комісія ЕС запропонувала поділити фонди, призначені для України, на дві частини, щоб Україна не мусіла чекати аж поки всі умови буде задоволено.

Квітучий...

(Закінчення зі стор. 2)

дати, настільки вони були забруднені радіонуклідами.

Цікаво, що реакцією на страх був гумор. Люди намагались підтримати один одного жартами, знаходячи смішні сторони навіть в цій ситуації. Мені запам'ятався один з анекдотів з того часу. Питання: „Чи можна було уникнути чорнобильської аварії?" Відповідь: „Можна, якби норвезьке радіо промовчало!"

Через 10 років після катастрофи ми пам'ятаємо тих героїв та жертв. Але ми також повинні активно намагатися подолати її наслідки. Існує проблема з їжею та медикаментами, особливо для людей, які живуть в забороненій зоні. Проблема саркофагу дуже складна і потребує якнайшвидшого вирішення.

Недавня пожежа в лісі, що оточує станцію, ставить питання про заходи, які могли б забезпечити надійну консервацію станції та околиць.

І нарешті, головна проблема про знайдення альтернативного енергетичного постачання України та повного закриття Чорнобильської АЕС, яка являє собою постійну загрозу не тільки для України, але для цілої Европи.

У Дніпропетровському створено Осередок УІТ

Заходами голови Ініціятивної Групи УІТ проф. д-ра Юрія Мицика в Дніпропетровському постав новий Осередок Українського Історичного Товариства ім. Михайла Грушевського. Осередок вже започаткував свою діяльність (основуючі збори відбулися 28-го лютого 1996 р.), готуючи відбуття наукової конференції присвяченої 130-літтю з дня народження Михайла Грушевського, нав'язуючи близьку співпрацю з „Українським Істориком" і Центральною управою УІТ в Америці і рівночасно Осередок плянує тісно співпрацювати із відділами УІТ в Острозі і Києві.

Управа нового Осередку УІТ складається з таких вчених: голова — о. проф. д-р Юрій Мицик, проф. Дніпропетровського Університету і голова Відділу Інституту української археографії і джерелознавства ім. М. Грушевського НАН України; заступник голови — проф. д-р Галина Швидько з Дніпропетровського Університету, секретар: канд. істор. н. С. Абросимова, скарбник — кандидат історичних наук В. Брехуненко. Рівночасно до Управи вибрано проф. С. Плохія, який тепер перебуває в Канаді і працює в КІУС при Албертському університеті.

Осередок УІТ плянує, у співпраці з Інститутом археографії і іншими науковими установами і університетами, розгорнути широку науково-дослідчу і академічну діяльність.

ТУРЕЦЬКІ ПРАВООХОРОННІ органи прийшли до висновку, що 48-річний Ібрагім Ґюмрюкчюоґлу, який декілька днів тому хотів застрілити президента країни Сулеймана Даміреля, але поранив тільки його охоронця і кореспондента газета „Мілліст", належить до психічно хворих людей. Згідно з турецькими законами, атентат на керівника держави карається смертю або досмертним тюремним ув'язненням, однак щодо психічно хворого суд застосує, мабуть, м'якшу кару. Щоправда, тяжко зрозуміти, чому бюро безпеки Стамбулу так легко видало Ґюмрюкчюоґлу дозвіл на зброю, якщо аґенти бюра добре знали, що мають до діла з психічно неповноцінною людиною. До того ж, 25 років тому злочинець вже здійснив одне вбивство.

Загальні збори чиказької каси „Самопоміч"

Учні школи св. Миколая складають подяку за підтримку школи.

Загальні збори Української Федеральної Кооперативної Каси „Самопоміч" в Чикаго відбулися 31-го березня і залишаться в пам'яті як нетипові, вийнякові, не лише через свій 45-літній ювілей.

На вийнятковість вплинули дві великі події лютого: 15-го відійшов у вічність довголітній президент установи, один із її засновників св. п. Роман Мицик, а 25-го у Вашінґтоні відбулося вручення нагороди Г. Вегнера Богдановi Ватралеві, виконавчому директорові цієї установи за працю для створення кредитово-кооперативних спілок в Україні. Вручив нагороду д-р Юрій Щербак, амбасадор України в ЗСА, який ще вручив Б. Ватралеві почесну грамоту від Уряду України за зміцнення зв'язків між ЗСА і Україною. Відгомін згаданих подій був досить сильний і в політично-господарських американських колах, представники яких прибули на збори, щоб скласти і співчуття, і ґратуляції. Заля СУМА, де традиційно відбуваються збори, виповнилася не лише членами, але і рідкісними гістьми. Прибув і Владика Михаїл, Епарх Української Католицької Церкви. Прибув як член і як пастир. Ведучий зборами д-р Іван Лисейко — перший заступник президента Ради директорів (президент д-р Михайло Кос мусів невідкладно виїхати) — попросив Владику Михаїла провести молитву. Відбулося також вшанування пам'яті св. п. Романа Мицика і всіх померлих членів. Протокол попередніх зборів прочитав секретар Віктор Войтихів.

Першими виступили гості-американці, яких представив Б. Ватраль. Вони висловили співчуття з приводу смерти св. п. Р. Мицика, ґратулячії Б. Ватралеві, признання йому і установі за добру працю, за фінансову силу, адже українська кредитівка потрапила у першу десятку найсильніших кредитових юній стейту Іллиноїс.

Конґресмен Л. Ґутієрез, давній приятель українців, тепло згадав Р. Мицика. Від імени посадника виступив Б. Окасіо, а Е. Бетка, представник губернатора, привітала всіх по-українськи „Добрий день", згадавши свій родовід з Києва, приязно пом'янула св. п. Р. Мицика.

Дан Фін, президент американської Центральної Кредитової Спілки, з якою наша установа пов'язана, сказав, що спільною працею ми досягли дуже багато і маємо право бути гордими, ґратулював Б. Ватралеві і проводові, а пок. президента назвав справжнім джентелменом. Знали його з конференцій, з різних нарад.

Консул України Віктор Кирик висловив співчуття з приводу втрати „вірного сина України" св. п. Р. Мицика, склав признання Б. Ватралеві від себе, колеґ, від віцепрем'єра В. Пинзеника і головного директора Банку України В. Ющенка. Коротким словом привітав присутніх депутат від Стрийщини І. Осташ, напередодні Великодня побажавши „реального воскресіння України".

Приємною несподіванкою була постанова дирекції вшанувати пам'ять померлого президента датком 25 тисяч дол. на підтримку української школи при катедрі св. Миколая, добро якої завжди було одним із пріоритетів покійного. При врученні чека Владиці Михаїлові підійшла група шкільної молоді і дала гарний виступ. Це був театралізований 12-ий вірш із книги „Сирах" (Св. Письмо), в якому сказано: „Чинивши добро, знай кому чиниш, то й матимеш подяку за добродійства". Молодь по-мистецьки це передала. Був там і глибокий поклин пам'яті св. п. дир. Р. Мицика, великого приятеля молоді, були театралізовані подяки дирекції, працівникам, членам, зборам, зі закликом „Українська школа може існувати лише тоді, коли громада надає їй моральну і матеріяльну допомогу". Дійство це приготувала вчителька Ярослава Проців.

Інж. Дмитро Григорчук, теперішній голова Української Світової Кооперативної Ради і Централі Українських Кооператив Америки, пригадав ще іншу причину гордости для кооперативної спільноти, а саме: у 1973 році присутній тут дир. Омелян Плешкевич, також один із засновників тієї кооперативної установи, разом з Митрополитом УАПЦ Мстиславом та іншими, поставили свої підписи під створеною тоді УСКР. Він подав конкретні дані про стан кредитівок у діяспорі і участь у творенні кредитівок в Україні.

Д-р Павло Надзікевич, у зв'язку з відсутністю д-ра Юліяна Куляса, репрезентував дирекцію банку „Певність", 8-ий Відділ ООЧСУ і Олімпійський Комітет. Він бажав, ґратулював, а про відхід св. п. Р. Мицика сказав, що це втрата всіх, цілої громади і закінчив гарною крилатою фразою: „Він був одним зі стовпів, що підпирають українське небо". В такому самому дусі говорили: інж. Олег Караван від церкви свв. Володимира і Ольги, Андрій Скиба від УАКРади, інж. Орест Бараник від УККА. Павло Куляс вітав загальні збори в їхній домівці, в домівці СУМА, дякував за видатну допомогу. Інж. Роман Бігун вітав збори від Т-ва „Самопоміч", головного спонзора впродовж усіх років, дякував за допомогу, яку каса приділила на необхідні ремонти приміщення „Самопомочі". Тут ще слід згадати про кооперативу „Самодопомогу", від якої привіт склав д-р Петро Вагнний. Д-р Юрій Гриценяк склав вітання і побажання від Українського Національного Музею, дякуючи за значну підтримку. Мґр Роман Припхан виступив з вітаннями від комбатантів-дивізійників і спортового Т-ва „Леви". Відчитано і письмові привіти.

Фінансовий звіт представив Б. Ватраль, який є і фінансовим референ-том. У звіті три основні цифри: членство збільшилося до 12,660, активи зросли до 187,346,258 дол., власний капітал становить 23,095,982 дол. Для повноти можна додати, що на потреби громади заплянувано 300,000 дол. До цих сум не треба ніяких коментарів, вони говорять самі про себе. У звіті Кредитового комітету подано, скільки позичок ухвалив комітет і на яку суму. Інформації подав Іван Печенюк, голова. Адв. Іван Шандор, голова Контрольної комісії, поінформував, що комісія діє у співпраці з федеральними контролерами і професійними ревізорами. Всі підтверджували правильність звітування і признання за сильний і стабільний стан установи.

Після уділення абсолюторії відбулося голосування, а під час чисдення голосів присутні оглянули фільм із церемонії вручення відзначення Г. Вегнера Б. Ватралеві у Вашінґтоні. Верифікаційна комісія подала вислід голосування — зареєстрованих членів 283, виповнених бюлетенів 235, неважних 18. Голоси отримали: О. Каравн — 206, В. Войтихів — 200, Я. Данилишин — 186, Христина Козій — 172, Ірена Богач-Гаджера — 74 (не пройшла). Вибори закінчились, виборчі емоції пройшли, попереду дальша праця.

І. Камінська

ЗСА Є ЗАНЕПОКОЄНІ звідомленнями про арешти бурмійських демократичних активістів, і про своє невдоволення з цього приводу повідомили існуючу військову владу в країні. Речник Державного департаменту Ніколас Бирнс підкреслив, що „коли ці звідомлення є правдиві, а не має причин такими їх не уважати, то це вказує на ще один із цілого ряду засобів, що їх застосовує військова влада, щоб перешкодити Анґ Сан Су Кі та її прихильникам користуватися їхнім підставовим політичним правом".

АМЕРИКАНСЬКА АДВОКАТСЬКА асоціяція, котра впродовж багатьох років сповняє напів офіційну функцію у перевірці кандидатів пропонованих на федеральних суддів, у вівторок, 21-го травня, була змушена оборонятися від гострих закидів Сенатської юридичної комісії. Члени комісії закинули асоціяції, що вона стала надто ліберальною, щоб могти дальше об'єктивно виконувати це завдання. Як закиди так і оправдання не мали серйозних підстав, а як завважують аналітики, були тільки політичною грою виборчого року.

З невимовним болем повідомляємо, що 7-го квітня 1996 р. відійшов у вічність наш найдорожчий **МУЖ, БАТЬКО І ДІДУСЬ**

бл. п.
підполковник
ГНАТ ЕВГЕН СТЕФАНІВ

ПОХОРОН відбувся на цвинтарі Арлінгтон у Вашінгтоні Д.К.

Залишив у глибокому смутку:

дружину — ОРИСЮ
доньки — ГАЛИНУ СТЕФАНІВ-ГАКЕТ
— ЮЛЮ з мужем д-ром МАРКОМ МЕКЛАКЛІН
сина — МАРКА з дружиною ПЕТРУСЕЮ
внуків — КІҐЕН
— КЕЙЛІ
— АЛЕКСАНДРА
і родину в ЗСА, Канаді й Україні.

Вічна йому пам'ять!

В ДРУГУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашої найдорожчої ДРУЖИНИ, МАМИ, БАБЦІ, СЕСТРИ, КУЗИНКИ І ПРИЯТЕЛЬКИ

св. п.
ІРИНИ-СТЕФАНІЇ КОВАЛЬЧИН
з дому СВІТЕНКІВ

будуть відправлені
ЗАУПОКІЙНІ БОГОСЛУЖЕННЯ і ПАНАХИДИ
у вівторок, 4-го червня 1996 р. о год. 9-ій ранку

в церкві Благовіщення Пречистої Діви Марії (Мелровз Парк) у Філядельфії, Па.
Цього самого дня о год. 6:30 ранку
в церкві св. Миколая в Пассейку, Н. Дж.
в понеділок 3-го червня 1996 р. о год. 8-ій ранку
в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.
в середу 5-го червня 1996 р. о год. 9-ій ранку
в церкві свв. Володимира і Ольги в Чікаго, Ілл.
Цього самого дня і в цей самий час
в церкві св. Юра у Львові.

Про молитви за спокій душі покійної просять:

муж — МИХАЙЛО
дочка — ЗЕНЯ
син — ТАРАС з родинами

Чорнобиль не забутий в столиці Огайо

Без походів, без свічок, без концертів, ті, що самі пережили стархіття чорнобильської катастрофи, і ті, що в діяспорі відболіли цю трагедію, посадили дерево в центральному парку столиці Огайо, Колюмбусі, щоб вшанувати всіх жертв Чорнобиля — і мертвих і живих.

Був теплий весняний вечір 25-го квітня 1996 року, коли українська громада міста Колюмбус, заходами Українського Культурного Товариства Огайо, спільно з місцевою білоруською громадою, відзначили 10-ту річницю чорнобильської катастрофи. Програму відкрив адвокат Лев Мартинюк, який прочитав уривок інтерв'ю з Миколою Горбаченком, одним з працівників чорнобильської станції.

В головній промові Армен Хачутур'ян, адвокат з Києва, пригадав присутнім про тяжкі перші дні обману, хаосу та паніки, особливо в Києві та чорнобильській зоні. Його батьки, як і всі кияни, не забудуть металевого присмаку радіяції на устах. Ціла Україна тоді покинула залишки довір'я до того совєтського уряду, що свідомо пожертвував своїх дітей радіяційному затруєнню, щоб оминути скандал перед світом. Це лишило в народі ще страшніший присмак на устах. Десять літ пізніше ситуація далі не розв'язана — діти хворіють, Дніпро забруднений радіяцією, саркофаг розпадається, а держава в політичному і економічному застою. Куди далі без світової допомоги?

Біль тих подій чітко було відчути в поезіях очевидця Любови Сироти. Навіть в англійських перекладах, відчитаних Аркадією Мельник, пізнаєм ту гірку прогалину, коли людина втрачає не тільки своє минуле, але й свою майбутність. Придивляємось медалі Даниїла Левитського, ліквідатора з Ґомеля, Білорусь, і подивляємо його геройство та геройство тисячів інших, які ризикували своїм життям, щоб спасти других.

Як народ, який століттями не покидає надії на краще майбутнє, звертаємось перше до Бога. Тож в намірення тих, що по сьогодні терплять від чорнобильської аварії відмовив молитву по-жидівськи та по-англійськи рабин Гирш Ченн, директор програми для новоприбулих з колишнього СССР. Дерево поблагословили о. Євген Линавський, парох візантійської католицької церкви св. Івана Золотоустого, та О. Валдимар Кухта з Вікторії, Британська Колюмбія, в Канаді.

Губернатор стейту Огайо Джордж В. Войновіч та мейор міста Колюмбус Ґреґорі Лашутка видали проклямації, проголошуючи 26-те квітня днем відзначення чорнобильської трагедії. Мейор Лашутка вислав на відзначення свого екзекутивного асистента Рональда Пула. Від Верховного суду стейту був присутній Филлип Шопек, директор програми „Україна-Огайо Верховенство Права". На кінець присутні відспівали „Вічная пам'ять", а діти в вишивках — Марко Покора, Андрій Ґордон і Йосип Цішкевич — поклали вінок сплетений з маків, волошок і соняшників під новопосадженим дубом.

Інформації про чорнобильські відзначення подавали телевізійні канали Ен-Бі-Сі та каблеві та міська газета „Колюмбус Діспеч".

Відзначення закінчились в неділю, 28-го квітня, в церкві св. Івана Золотоустого, де о. парох Линавський, о. Кухта, і о. Джан Кастер відправили урочисто Службу Божу та Молебень в пам'ять жертв Чорнобиля.

Марія Гаврилюк-Ґордон

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК

У дописі про наради Стейтової ради УККА Ню Джерзі („Свобода" з 15-го травня ц. р.). Слід виправити, що наради відбулись в Українському Горожанському Клюбі і в них взяв участь о. Орест Пилипчак, ЧСВВ. — **А. Біланич.**

ЗМІНА АДРЕСИ

В справі зміни адреси непотрібно телефонувати, а тільки прислати нову адресу до:

Адміністрації „Свободи"
30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302

❑ „Свобода"
❑ „The Ukrainian Weekly"

Моя СТАРА АДРЕСА була:

Число Відділу (якщо член УНС) ....
Ім'я і прізвище ....
Адреса ....

Моя НОВА АДРЕСА така:

Ім'я і прізвище ....
Адреса ....

На зміну адреси проситься ОБОВ'ЯЗКОВО ДОЛУЧИТИ $1.00
ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗМІНИ АДРЕСИ ТРИВАЄ 1-2 ТИЖНІ

ДО ВСІХ ЧЛЕНІВ УНСоюзу

Пригадуємо, що вкладки за забезпеченеві грамоти є платні на 1-ий день місяця, а не при кінці. Просимо своєю точною вплатою допомогти секретареві вашого Відділу на час розчислитися за збірку вкладок до Головної Канцелярії.

Головна Канцелярія УНСоюзу

ПОВІДОМЛЕННЯ
для членів 306-го Відділу.

З днем 1-го червня 1996 року 306-ий Відділ злучиться з Відділом 155-им, якого секретарем є:

ЯРОСЛАВ ЗАВІЙСЬКИЙ

Просимо членів 306-го Відділу звертатися у всіх справах плачення вкладок та забезпечення до секретаря 155-го Відділу на адресу:

Mr. Yaroslav Zaviysky
11 Bradley Road
Clark, NJ 07066-3203
(908) 827-8642

ПОВІДОМЛЕННЯ
для членів 455-го Відділу

З днем 1-го червня 1996 року 455-ий Відділ злучиться з Відділом 489-им, якого секретарем є:

ГАЛИНА КОЛЕССА

Просимо членів 455-го Відділу звертатися у всіх справах вплачення вкладок та забезпечення до секретаря 489-го Відділу на адресу:

Ms. Halyna Kolessa
100 Montgomery St. Apt. 8-I, Jersey City, NJ 07302
(201) 434-0237